

Nr 531.

Av herr **Andersson** i Dunker **m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 266, angående vissa åtgärder för mejerihanteringen och smörexportens befrämjande.*

Kungl. Maj:ts proposition nr 266 angående vissa åtgärder för mejerihanteringen och smörexportens befrämjande innehåller ett flertal förslag, som otvivelaktigt, om de vinna riksdagens bifall, komma att i den mån de hinna verka kraftigt befrämja det avsedda ändamålet. Men vad man saknar i propositionen är förslag till åtgärder direkt syftande till att åstadkomma en bättre och mera enhetlig organisation av själva handeln med exportsmöret. I diskussionen om den svenska smörexporten och dess brister har ju framför allt framhållits såsom en av orsakerna till underbetalningen av det svenska smöret jämfört med exempelvis det danska, att vår smörexport är fördelad på allt för många händer och att de olika exportörerna ej i erforderlig grad samarbeta utan ofta konkurrera med och underbjuda varandra på den engelska marknaden. Det har också framhållits att det svenska smöret är så gott som okänt i England, då det ofta säljes under andra beteckningar. Man har även som en brist i den svenska exporthandeln med smör påpekat att Sverige i motsats till andra smör-exporterande länder saknar fasta försäljningsställen för smör i England. Att alla dessa brister både var för sig och tillsammans måste verka ogynnsamt och i prisnedsättande riktning torde ej kunna bestridas. Men för att underlätta och påskynda åstadkommandet av bättre förhållanden på dessa betydelsefulla områden ha som sagts i propositionen ej framlagts några förslag.

Vad gäller ordnandet av exporthandeln med smör torde otvivelaktigt bästa resultatet vinnas genom sammanförandet av all exporthandel på en hand. Vissa ansatser i detta syfte ha även under de senare åren gjorts, men något mera betydelsefullt resultat har ännu icke kommit till synes och torde nog komma att låta vänta på sig, därest icke från statens sida vidtagas åtgärder, som direkt avse att underlätta och påskynda dessa strävanden. Det ur alla synpunkter lämpligaste torde vara, att de svenska andelsmejerierna snarast möjligt bildade en fast och enhetlig exportorganisation, som kunde taga om hand allt smör avsett för export. Vad staten skulle kunna göra för att påskynda och underlätta bildandet av en andelsmejeriernas egen exportförening synes vara dels att lämna ett organisationsanslag, dels ock att under en begränsad tid

lämna denna förening och till föreningen anslutna mejerier visst understöd, t. ex. i form av fraktbidrag såväl för järnvägsfrakt från mejeri, som är medlem av föreningen, till exporthamn som ock för sjöfrakt från exporthamnen till importlandet. Därest dessa statsbidrag, såväl organisationsanslaget som fraktbidragen, ej tagas alltför knappa, komma de med säkerhet att kraftigt påskynda bildandet av en andelsmejeriernas egen smörexportförening och att giva denna förening stor anslutning.

Av landets mejerier torde c:a 600 inom de närmaste åren komma att i större eller mindre utsträckning tillverka smör för export och borde sålunda tillhöra den avsedda exportföreningen. Ett organisationsanslag till denna förening av 100 kr. per mejeri eller tillsammans 60,000 kr. bör kunna avsevärt underlätta föreningens bildande. Bidrag bör dock icke utbetalas, förrän en förening för det avsedda ändamålet bildats på sådant sätt och på sådana grunder, att den kunnat av lantbruksstyrelsen eller Kungl. Maj:t godkännas.

För att ytterligare stimulera intresset för föreningens bildande och redan från början säkerställa att den får den stora anslutning den måste hava för att kunna fylla sin uppgift, bör staten under förslagsvis tre år från föreningens bildande bidraga med halva järnvägsfrakten till exporthamnen för smör från mejeri anslutet till föreningen samt halva sjöfrakten från exporthamnen till importlandet för allt av föreningen exporterat smör. Storleken av ett sådant bidrag torde i medeltal kunna beräknas till 4 öre pr kg., och för en export av 25,000 ton pr år skulle det sålunda komma att uppgå till 1 miljon kr. årligen.

Ett dylikt stöd skulle förutom det närmast avsedda ändamålet att medverka till en skyndsam lösning av frågan om exporthandelns ordnande även utgöra en värdefull hjälp för mjölk- och smörproduktionen, dubbelt värdefull i denna för jordbruket så ytterst brydsamma tid.

Vår smörexportfråga är dock icke slutgiltigt löst i och med de åtgärder, som kunna vidtagas inom landet eller genom fraktbidrag. Det återstår att skapa bättre och stabilare förhållanden på exportmarknaden, främst i England. Att här draga upp några riktlinjer för hur detta bör ske torde ej vara behöfligt eller ens möjligt. Detta bör bliva en av den avsedda exportföreningens främsta och angelägnaste uppgifter. Här skall endast framhållas, hur under diskussionen om förhållandena på exportmarknaden påpekats, att andra länder skaffat sig ett större eller mindre antal fasta försäljningsställen för smör på olika platser i England, men att Sverige totalt saknar sådana. Detta är tydligen en brist som borde kunna avhjälpas. Ett större antal fasta försäljningsställen för förstklassigt svenskt smör, kanske också svenska ägg och svensk ost, skulle med säkerhet vara av stor betydelse för att göra dessa varor kända och efterfrågade i England.

Att få en bättre ordning på exportmarknaden är med säkerhet ingen lätt uppgift. Det kommer otvivelaktigt att bl. a. medföra avsevärda ekonomiska uppoffringar för den förening, som skulle taga saken om hand, varför det torde vara synnerligen påkallat, att staten även härvidlag lämnar kraftigt stöd i all synnerhet som frågan kräver skyndsammast möjliga lösning. Bästa sättet för statens stöd torde även härvidlag vara, att staten lämnar anslag till den ifråga-

satta exportföreningen för att i England organisera handeln med svenskt smör och där göra det svenska smöret känt och uppskattat.

Ett anslag att utgå under 3 år med 100,000 kr. årligen torde vara erforderligt för detta ändamål, helst med tanke på att vid upprättandet av ett större antal fasta försäljningsställen dessa under de första åren ej torde komma att bära sina egna kostnader.

Innan anslag utbetalas torde exportföreningen böra hava framlagt plan över hur den avser att bedriva detta organisationsarbete och fått denna plan godkänd av Kungl. Maj:t.

Med stöd av det anförda hemställes,

att riksdagen måtte till organisationsbidrag för bildandet av en andelsmejeriernas egen smöreexportförening anvisa ett förslagsanslag om 60,000 kr.;

till fraktbidrag för smör försålt genom denna exportförening anvisa ett förslagsanslag av 1,000,000 kr.,

samt för organiserandet genom denna förening av handeln med svenskt smör i England, eventuellt genom upprättandet av fasta försäljningsställen, anvisa ett anslag av 100,000 kronor.

Stockholm den 4 april 1930.

Harald Andersson

i Dunker.

A. J. Johansson

i Bro.

M. L. Petersson,

Broaryd.

Anton Svensson.
